

Nhà Thơ Thế Viên

Năm 1974 trường Trung Học Võ Tánh Nha Trang có một giáo sư Việt văn mới đổi tới, nổi tiếng thơ hay: Giáo sư Hồ Thế Viên, tức thi sĩ Thế Viên. Dạy chung trường nên chúng tôi dễ quen nhau. Tôi lại có cơ hội ghi thêm chân dung một nhà thơ mà trước giờ chưa hề biết. Thế Viên ở một căn lầu chung cư A, Chợ Đầm. Anh đi bộ mỗi ngày đến trường Võ Tánh. Hình như chuyện gia đình của anh có "vấn đề" nên anh sống một mình. Nhắc tới các nhà làm Thơ, Văn, Nhạc, Họa... nói chung là giới nghệ sĩ, ai cũng hình dung họ có một ngoại hình lôi thôi lếch thếch, nhưng Thế Viên thì lúc nào cũng "nhẫn nại bảnh bao". Không chỉ những lúc anh đứng trên bục giảng, ngay chốn vui chơi bè bạn, bao giờ trông anh cũng giống như một quan khách trong buổi lễ long trọng. Anh có kích thước dưới trung bình, không mập lấm và nhờ trang điểm nên rất dễ coi. Nước da bánh mật tóc hơi quăn, lúc nào cũng vuốt dầu Brillantine. Tôi có cảm tưởng anh cùng dòng máu với ca sĩ Chế Linh. Giọng nói và tiếng cười sang sảng rất nam nhi chí khí, nhưng bàn tay anh, những ngón tay cán bút rất con gái, lúc nào cũng mềm nhũn. Anh không gây được cảm tình từ cái bắt tay.

Nếu bên ngoài, lúc nào anh cũng tươm tất thì bên trong anh sống cả một "cuộc đời nghệ sĩ". Ở, chung cư. Ăn, nhà người bà con, anh Đài y tá tại Trung Tâm Y Tá Nha Trang. Nhưng không mấy khi anh ăn cơm nhà, bữa ra Kiosque số 1 ngoài bờ biển, bữa vào Dân Thiên đường Độc Lập. Tôi đã vất vả với nhà thơ này từ ngày thân với anh. Hôm nào tan trường, anh cũng quá giang về theo nhưng ít khi về chỗ anh ở. Xe chạy đến gần Chợ Đầm là anh bảo vòng ra biển rồi tập vào một Kiosque nào đó. Uống thì vào Kiosque số 1, có các cô son trẻ để tán dóc. Ăn thì vào Kiosque Phong Thủy nơi có nhiều món đặc sản hấp dẫn. Không bao giờ anh để ý đến thời gian.

Hôm nào không gặp tôi ở trường, anh lại ngồi xích lô đến nhà tìm. Anh luôn luôn có sẵn một câu chuyện hợp lý để lôi tôi ra khỏi nhà. Có khi, đi luôn cả đêm. Một lần đưa anh đi ăn nhậu đến 9 giờ đêm, tưởng được về nghỉ ngơi, không ngờ anh dẫn tôi tới một sòng xì phé trên đường Bạch Đằng. Anh bảo chơi một lúc thôi. Rồi một tiếng, hai tiếng đến khi thấy tôi ngáp ngáp dài thì anh nài nỉ "ráng chút", và mỗi lần được bạc anh lại bốc một nắm nhét cho tôi. Ngoài tài làm thơ dạy học, anh còn ba "thiên tài" khác: uống rượu, nhảy đầm, đánh bạc. Anh có sức khỏe phi thường, thức trắng đêm mà không thấy mệt. Nhờ nước da ăn ảnh và lối trang điểm rất "neat" nên chân dung anh lúc nào cũng rõ ràng sắc sảo. Anh có dáng dấp một hoàng tử, một bá tước hơn là một nhà thơ.

Cuộc triển lãm Chân Dung Văn Thi Sĩ được sự bảo trợ của ông Nguyễn Đức Ân, Giám Đốc Công Ty Shell Nha Trang. Chính nhà văn Võ Hồng viết thư giới thiệu tôi với ông Ân, ông là người thích những hoạt động về văn hóa nghệ thuật (sau những ngày loạn ly, ông còn hay mất, tôi muốn nhân đây gởi một lời thăm đến ông). Ông Ân ký cho tôi chi phiếu 60 ngàn, bằng một tháng rưỡi lương của tôi thời đó. Tôi định nhờ anh Dương Kiên hoặc anh Võ Hồng viết lời giới thiệu đầu tập tổng mục (Catalog), nhưng Thế Viên cứ nằng nặc dành cho được. Anh nói sẽ bỏ tiền in phần ruột, tôi chỉ lo bìa. Tôi không mấy tin tưởng vì hai địa hạt nghệ thuật khác nhau, và lại mới quen nhau, anh chưa biết nhiều về tôi. Tôi nói:

- Được, hôm nào ông xuống nhà, tôi trải hết ra cho ông xem, ta bàn với nhau rồi ông hãy viết. Nhưng nhớ cho tôi xem trước.

Không ngờ bài viết của anh rất súc tích và hay một cách bay bướm. Cuộc triển lãm diễn ra vào mùa tựu trường niên khóa 74-75. Năm đó, hầu như trường tư nào cũng mời anh phụ trách môn Việt Văn các lớp đệ nhị cấp. Và tôi hiểu tại sao anh cứ đòi viết bài cho tập danh mục. Đến bây giờ mỗi khi đọc lại tôi vẫn còn ngạc nhiên, làm sao mà anh viết hay tới như vậy.

Cuối tháng 3-75 thì mạnh ai nấy di tản. Rồi tù tội. Cho đến năm 90 tôi gặp anh trong Hội Hoa Xuân vườn Tao Đàn. Anh dắt theo một cháu trai chừng năm tuổi, đứa con sau cùng của anh với người ca sĩ trẻ. Người mẹ đã nghe tiếng gọi của con tim, bỏ lại bố con anh, đi vượt biển với người tình (học trò của anh). Anh không khổ, anh vẫn làm thơ ca tụng cái đẹp của người đàn bà đã sống với anh một thời. Anh xem những chậu kiểng của tôi rồi viết ngay mấy câu cảm đề:

*Tiếng xưa từ xa vọng
Ngoài đầu trông cố hương,
Dĩ vãng về trong mộng
Như một góc thiên đường*

(Châu kiềng có tựa đề "Hoài Cố Hương")

Anh làm thơ nhanh và dễ như anh uống bia. Qua 91 khi tôi có khu vườn Bosanobo tại 61 Yersin Nha Trang thì anh thường ra Nha trang chơi. Mỗi lần ra, anh lại kéo Triệu Phong (thơ) Thanh Hồ (họa) đến chỗ tôi ngồi nhậu. Lúc đầu đi mua rượu giùm, về sau vườn cà phê lại phải bán kèm thêm rượu. Cái khổ là lúc quý vị đã ngồi vào với nhau thì không còn biết trời trăng gì nữa. Bên ngoài, tôi nghe chuyện mà buồn cười. Vẫn câu chuyện cũ, vậy mà rượu vào là các ông kể ngon lành như mới lần đầu.

Họa sĩ Thanh Hồ thì lúc nào cũng thủ sẵn Điều Ru Sợi Tóc (tựa tập thơ ế ẩm của Triệu Phong) để tán công tác giả. Nhà Thơ thì thuộc lòng câu chuyện "Láp Xe Đạp" giọng Quảng Nam để đáp lại Nhà Họa Sĩ (người gốc xứ Quảng). Chuyện kể: Trong lần về Sài Gòn công tác Thanh Hồ vào một tiệm bán xe đạp nói một cách đồng giọng: Bán cho cặp "láp xe đạp". Người bán hàng ngớ một lúc rồi trả lời: Dạ hết rồi. Thanh Hồ đưa tay chỉ một sào lốp xe treo lơ lửng và la to: Cả đồng kia mà hết à? Sau khi Họa Sĩ mang cặp lốp xe ra khỏi tiệm người bán hàng chười thề : Đ.m. lốp xe đạp không nói lại còn nói lái "láp xe đạp".

Đạo đồ Thế Viên xài tiền như nước, hỏi ra mới biết anh có con ở Mỹ chi viện đều đều. Và anh cũng đang thời kỳ chờ phỏng vấn để đi đoàn tụ. Có lần (92) Thế Viên đưa ban biên tập Tạp Chí Mỹ Thuật Thời Nay trong đó có Vũ Hạnh, Tô Kiều Ngân từ Sài Gòn ra thăm khu vườn Bosanobo. Hồi đó sức khỏe anh vẫn bình thường. Vậy mà qua năm 93 tôi nghe tin anh đã ra đi vĩnh viễn sau một cơn thổ huyết. Ngày rời quê hương tôi tìm đến chỗ anh ở (Trần Đình Xú, sau đường Trần Hưng Đạo Sài Gòn) để thắp cho anh một cây nhang, nhà vắng tanh, không có ai mở cửa. Nay cháu Thế Anh ít lắm cũng 12 tuổi, không biết mẹ cháu có tìm cách đưa cháu đi không. Ngày còn sống, anh lo cho cháu Thế Anh một cách đặc biệt. Dường như trước đó anh chưa hề có con trai. Anh viết nguyên một tập thơ nói về cảnh gà trống nuôi con, đời sống tình cảm sau cùng của anh. Tựa đề bằng chữ Hán, tôi không sao nhớ nổi, nhưng ý nghĩa ẩn dụ sao đó mà nhà cầm quyền tra vấn anh mãi, rồi tịch thu bản thảo của anh. Không rõ về sau ra sao.

Thế Viên cũng là một trường hợp tài hoa mệnh bạc. Nhà Phật bảo "thọ thì khổ" mà anh thì mang trong mình nhiều thứ quá làm sao tránh cho khỏi!

Trần Công Nhung (4-2000)